

Jonás

Rí nigí'nuu Jonás

Mi'phaa Mínuíí (tpl)

Rí nigí'nuu Jonás

Mi'phaa Mínuíí

(Mi'phaa de Tlacoapa tpl)

Quinto borrador

5 de abril de 2008
Imp 9 de sep.2008

Las ilustraciones son propiedad de Alice Paschal,
y se usan con el permiso correspondiente.

JONÁS

1

Jonás nanaguii' náa inuu Ana'lú Mekhuíí

¹Ana'lú Mekhuíí ne'thúún Jonás, aḍiód xaby nekhij Amitái: ²"Araxuyun midxy' náa xuajin Nínjbe rí phú mbaa, khamí arathúyun rí manj-gambiin. Numuu ndayoḡ rí gatíí maḍa'khoo rí raméján' nunij náa inu'."

³Ikhú Jonás negí' ma'gee náa Társís numuu rí magáyúy náa inuu Ana'lú Mekhuíí. A'khuj neke náa Jópé, ikhí nde'yoḡ mbá riguwa' rí nanarámuu' náa inuu iya', rí wíj naka náa Társís. A'khuj ne'ni-numuy rí ma'gee jmiúy tsú nagóó náa xuajin rí'khuj, numuu rí xú'khuj maṣínḡó' náa inuu Ana'lú Mekhuíí.

⁴Múú Anǎ'lú Mekhuí' ne'ni rí maxnúú mbá gǐṅá-mbǐ' náǎ lamáǎ. Rǎ'khá-mutháán gakhǐj ne'ni rí mambuxuṽu iya', rí ǎsndo na'ni rí ma'ni-gámbáǎ-la riguwa'. ⁵Ikhú nimíñúú xǎbu tsú nagóó juñyu riguwa', khamí mámbaa ne'thá-kháán náǎ wíjǐ ǎtiyun mámbaa. Ikhú má nisṅguma'jǐn náǎ lamáǎ mbá xógǐ' rí judee, numuu rí náǎ xá'ni mikhǐwuyun.

Indóó-lá Jonás, nejngúún ígu náa awúún
mijnu' riguwa'. 6Ikhú x̄abu edj tsú n̄akayóó
riguwa' n̄ek̄a á'thúún Jonás:

—Náá numuu rí ra'khá-mutháán nanu' ján
rú'. Araxuyun'-la khamí arathá-kháñíí An̄aa' tsú
nathanj mbaa. Ma'ni mú rí maṅáwiin aṭiuyn
kha'ya'lí mu rí xákháña'lú.

⁷Ikhú nitha-mijní:

—Awa'níí mұraxı mbу'yaá tsáá phú jmaа numuu rí nugí'níí gamiájun' rígj'!

Ikhú nixpáthriya' rí jmaа numuu Jonás.

⁸Ikhú má nitháaḡn Jonás:

—Arathán'xу náá numuu rí nugí'níí gamiájun' rígj'! Náá xabíjı ñajuaan', ñúú' ñajun' ithanjı. Náá numbaa' idxa' khamí náá xuajñaa' ján rú'!

⁹Ikhú má ikhaḡ ne'thúyḡn:

—Ikhúún ñajun' xaby ebréó khamí ndayamakuu Ana'lú tsú xtáa Mekhuíí, tsú ne'ni-khūmaa lamáa jmaа khуba'!

¹⁰Ikhú x̣əḅy tsú'khuḷ phú nimíñúy
m̄anda'khoo, khamí nitháḡn:

—Náá numuu rí xú'khuḷ nithanḷ.

Nitháḡn ríḡi' jm̄aa numuu rí nduyáḡ má rí
nagáyyuu náḡ inuu Ana'lú Mekhuíí, numuu rí
ikhaḡ má nethúyḡn nákhí wapha. ¹¹Ikhú
nitháḡn:

—Ñúú' lá úní jm̄aa nindx̄aa' mu rí lamáḡ
m̄awijji-la rá.

Numuu rí ḷtháán gakhḷḷ n̄ak̄a rambux̄yḷḷ
iya'. ¹²Ikhú má ikhaḡ ne'thúyḡn:

—Uḗatuwúún khamí ux̄p̄athuá'júún náḡ
lamáḡ, mu rí m̄awijji-la. Numuu rí ndayoo rí
jm̄aa num̄y' ikhúún ne'kh̄a ḡḡná-mbḷ' ríḡi' náḡ
inula.

¹³A'khuḷ ninḷ mbá tsiakhḷḷ rí magóo juñuu
riguwa' náḡ rawuun' iya', ḡgaḡ n̄ḡḡuá
ne'ḡḡuyḡn numuu rí ḷtháán gakhḷḷ narikhúyḡn
iya' lamáḡ. ¹⁴A'khuḷ nitha-kháñíḷ Ana'lú
Mekhuíí: “N̄ȳth̄a-kháñaa' rí x̄aradíñáḡ'x̄yḷ jm̄aa
numuu x̣əḅy tsúḡi'. Nimá x̄áth̄aríḡu a'khán'x̄yḷ
jm̄aa numuu rí m̄akhañúyḷ, mú rí ikhaḡ ndaa'
a'khúyḡn. Numuu rí ikháán má nathanḷ xú rí
na'ni aḷiḡaan'.”

¹⁵Ikhú nir̄atuwiḡn Jonás, nixp̄athuā'jaan náā lamáā. Núkhú nebá-wíyúy-la iya' xú'khuḡ rá.

¹⁶Ríndoo ndiyáā ríḡi', phú ndiyamakuḡi Anā'lú Mekhuíí. Nixn̄axij mbá tsigejñā' khamí nix̄udā-mijn̄ij mbá awan náā inuu Anā'lú mekhuíí.

¹⁷Khamí Anā'lú ne'ni rí maḡtáā xawii mbáá eḡi' tsú phú mbaā, numuu rí marajḡguáye Jonás. Ikhí má nextáā mbá atsú mbi'ji khamí atsú miru'jun náā awúún eḡi'.

*Jonás ne'thá-kháñuu Ana'lú ríndoo xtáa
náa awúún gamiájun'*

¹Asndoo nákhí náa awúún egi', Jonás
ne'thá-kháñuu Anuu Mekhuíí, ²Xúgi' ja'nii
ne'thúun:

“Ríndoo xtáa náa awúún gamiájun'
ne'thá-kháñaa', Anu' Mekhuíí,
khamí ikháán nithadxawun'.
Ríndoo ndeyoo rí inuu m̄rtiya' giñáá', ikhú
ne'thá-kháñaa',
khamí ikháán nithadxawíín al'jó'.
³Asndoo awúún mijny' nithaxpáthua'júún,
náa tikuaphoo lamáa.
Nimbrá'júún xuy' iya',
khamí xógi' rí nambuxuy' iyaal'

ninújngoo náa ikhúún.

⁴Ikhú nindxá'juá-míná' rí nitharmaxíñyu rí
náa inaa',

múú ndayoo rí maṭangaan-lú náa xtaa.

⁵Mbáku nimá'júún mbá khayuu' náa iya',
nirugua-ma'júún rí phú mijny' lamáa.

Khamí mbá'jóó iya' nimbrá'joo edxu'.

⁶Nikhumu' rí nijawo' aṣndoo náa wá'jan
nakhúú khúbá,

xú'khuḷ má nikhumu' rí khuba'

niruguará'júún mbá khámuu.

Múú ikháán, Anu' Mekhuíí, nithani-
kháriñyu' rí xákháńú'.

⁷Ríndoo neka rawabaa' aṭiun',

nikhumaá'-lo ithani, Anu' Mekhuíí.

Khamí ríndoo neṭha-kháńaa', nekanú ajngó'
aṣndoo náa inaa'.

⁸Xabu tsú nugírĩguun tsú ndaa' numúú
nditháan,

nunĩnaa' rí munĩ-mbuun khuyaá' ikháán.

⁹Indóó ikhúún, mañi-ḷa iwáá ú mbi'jiaa',
xú'khuḷ má maṅnaṅxáa' tsigejńa'.

Khamí mañi-mbánuu rí ñikhu'dá-mina'
jmaa nindxáa'.

ĩNumuu rí indóó ikháán, Anu' Mekhuíí,
nathani-kháwiin xabu!"

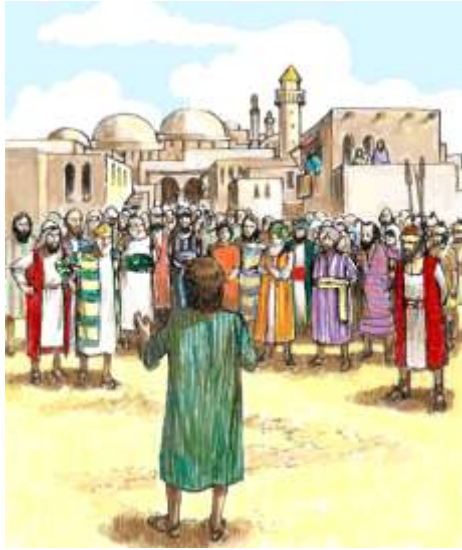
¹⁰Ikhú Anǎ'łú ne'thá-ñajuun' egi', khamí ikhaa nexi'-riyaa'-le Jonás náa rawuun' iya'.

3

***Jonás na'ni-mbánuu rí ne'thá ñajuun'
Anǎ'łú***

¹A'khuji Anǎ'łú Mekhuíí ne'thúyun Jonás rí ma'ni ajma nuthu: ²“Araxuyun mįdxu' náa xuajin Nínıbe rí phú mbaa, khamí arathá-ra'ja ikhí ajngáá rí maṭhaan'.”

³Ikhú nekə Jonás náə xuajin Nínibə, xú má rí ne'thúyən Anə'lú Mekhuíí. Khamí xuajin rígi' phú mbaə, nda'yóo' mbá atsú mbi'ji rí maŋgual'júún xəbɥ rí ma'riyaa' xógí'. ⁴Khamí Jonás, mbá mbi'ji khañii' niŋgual'júyən ne'thá-ra'jeə: “iRíndoo məkhára'jáán əjma skĩñú' mbi'ji, Anə'lú Mekhuíí mə'ni-gámbaə-la Nínibə!”.

⁵Ikhú xəbɥ Nínibə ninimbyun khuyáə Anə'lú Mekhuíí. ʌsndo tsú phú nekhij khamí ʌsndo tsú phú itháán chímbaə ndiyami'khí, náŋguá nip'i'tsij. Xú'khuij má nigí' xtín rí mixíní', numuu rí xú'khuij ja'nii nusŋəjmiij rí nitəŋgaa-la əkuñí náə inuu Anə'lú Mekhuíí.

⁶Ikhú nìkànú ajngáá rígi' náà inuu thúngaa Nínìbè. Núkhú niniyuu' náà gí' ra'thá-ñajui'n', khamí niguwíjì xtíñuu, negí' xtíín rí mixíní'. Xú'khuì má nigì'jì náà idi'.

⁷Núkhú má xú'khuì thúngaa jmiúy tsú na'thá-ñajuy'n', nixungue' ajngáá rígi' mbá xógí' xuajin Nínìbè: “Xúgi' ja'nii itha x̣aḅu ñajun': Xógín' x̣aḅu jmạa x̣ukú', asndoo xedj khamí mug̣u, nditháan ragí'maa mup̣ḥi, nimá xáwáan iya'. ⁸Gí'maa rí x̣ukú' khamí x̣aḅu mugí' xtíín rí mixíní', numuu rí xú'khuì ja'nii musngajmij rí nataṅgaa-la aḳuñí náà inuu Aṇalú Mekhuíí. Uṭḥa-kháñíí Aṇalú jmạa mbá khañii' aḳuyun'la, khamí mámbaa aṇiyuu' khambaa rí raméján', xú'khuì má uṇi'ḡáá' rí raméján' khuwa ruṇi. ⁹Ma'ni mú rí xú'khuì Aṇalú ma'gataa-la rí naki'náa kha'ya'lí, khamí maṅgaa-la aṭiuyun rí náá xá'ni-gámbáan'lí.”

¹⁰Ikhú nde'yoo Anǎ'lú rí nininǎa' ri raméján' khúwé runi, ǎ'khuḷ nitangǎa-la ǎtiuun rí ne'thí ma'ñúy. Nánguá ne'ni-gámbiḷn xú'khuḷ rá.

4

Jonás nañá'khán náa inuu Anǎ'lú

¹Khamí Jonás, phú niki'náa numuu rí phú tániguy' rí Anǎ'lú tá'ni-gámbáa-la xuajin rí'khuḷ. ²Ikhú ne'thá-kháñuy Anǎ'lú Mekhuíí:

—Lá ra'kháá' rígi' rí ne'tha jún, Anu' Mekhuíí, nákhí xtáá náa xuajñu'. Ikhaa ajngóó nacha ne'gi' maḡayú' náa Társís.

Numuu rí ndayoo rí ra'khá-mutháán méján' ətiaan', phú mañuu iki'náá, phú mbaa rí nanáwiin ətiaan', khamí natanḡaa-la ətiaan' rí nithagí-mina' rí mīthañyu x̣aḅu. ³Ikhaa ajḡgóó rí xúg̣i' rá, Anu' Mekhuíí, n̄ath̄a-kháñaa' rí mītharíyáa'la x̣u', numuu rí iḡtháán má nákhú rí maḡhañú' kexú rí maḡtáá.

⁴Ikhú má An̄alú Mekhuíí ne'thúun:

—Lá phú ikhí ithani rí ra'khá-mutháán ú iki'náá rá.

⁵A'khuḡ nigájnuu neḡe náa jmbuu n̄'kha əkha'. Ikhí ne'nij mbá xtúgoo náa nig̣i'ji mixoo, numuu rí mba'lyoo ñúú' árígá jmaa nindxuḡ xuajin.

Ó'khú Aná'lu Mekhuíí ne'nij rí məkhárá'ján
mbá əjmaə rí mə'ni xkamixoo Jonás, numuu rí
xú'khuı mə'nij-la wáə ətıuın. Khamı ikhaə phú
nedxuın ja'yoə əjmaə rí'khuı.

⁷Múú rí ìmbà watsi, Anà'lú ne'ni rí mbáá ñuú m̀khu ąjmaą rí'khuì, ikhú má nijndoo' xú'khuì rá. ⁸Ríndoo ne'khą ąkhą', ikhú Anà'lú ne'nij rí maxnúú mbá g̀jńáá' rí phú mika mąnda'khoo. Khamí ąkhą' phú gakhìì itsikhá náą edxyú Jonás, rí ąsndoo nakhámímdúú e'ni. Ikhú ne'thí:

—[tháán má nákhú rí mąkhąńú' kexú rí mąxtáá.

⁹A'khuj Anǎ'ú Mekhuí'í nel'thúún Jonás:

—Náá numuu rí ǎ'khá-mutháán iki'náá
jmǎa numuu ǎjmǎa ján rú'.

Ikhú má ikhaǎ niri'jñǎa-le:

—Phú naki'núú, rí ǎsndo nandoo ákháñú'
ijumy'.

¹⁰A'khuḷ Anā'lú Mékhuíí ne'thúun:

—Nanájwiin ətiaan' xtayáá ətjmaa, rí maske má rə'kháá' ikháán nithiajuín' rí maḡajaa, rí mbá miru'jun nigajaa khamí ĩmba miru'jun nikháñuu. ¹¹Ĭwáá lá ikhúún rá, lá xánáwiin ətũn' khayoo xuajin Nínĩbe rí phú mbaa, rí náa nanújngoo ú majnu skíñú-míĩ xəbu tsú khúwá náa xuajin rí'khuḷ, tsú nimá tsíməñúú mura'wíí rí méján' khamí rí ɾaméján' rá. Xú'khuḷ má khúwá manda'khoo xukú' manḡaa.

